ՀՀ ԿՐԹՈՒԹՅԱՆ, ԳԻՏՈՒԹՅԱՆ, ՄՇԱԿՈՒՅԹԻ ԵՎ ՍՊՈՐՏԻ ՆԱԽԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ
«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ» ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

Հաստատված է ամբիոնի նիստում

Պատմության
ամբիոնի անվանումը

Ամբիոնի վարիչ Ֆելիքս Մովսիսյան Վազգենի
/Ա.Ա.Հ/

Արձանագրություն № 9

« 23 » հունվարի, 2024 թ.

Պ/Բ -030 –ՌՈՒՍԱՍՏԱՆԻ ՊԱՏՄՈՒԹՅՈՒՆ-2

Դասիչ, դասընթացի անվանում

ՈՒՍՈՒՄՆԱՄԵԹՈԴԱԿԱՆ ՓԱԹԵԹ

Մասնագիտություն՝ 022201.00.6- Պատմություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 022201.01.6- Պատմություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Ամբիոն՝Պատմություն
/ամբիոնի լրիվ անվանումը/

Ուսուցման ձևը՝առկա, հեռակա
/առկա, հեռակա/

Կուրս/կիսամյակ առկա- երկրորդ կուրս II-րդ կիսամյակ
հեռակա - երկրորդ կուրս II-րդ կիսամյակ

Դասախոս(ներ) ՝ Լուսինե Կոստանդյան
/անուն, ազգանուն/

Էլ. հասցե/ներ lusine.kostandyan72@mail.ru

Վանաձոր- 2024թ.

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

1.	Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում …………………………………	3
2.	Դասընթացի նպատակը և խնդիրները………………………………………	3
3.	Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները………………………………………	4
4.	Դասընթացի կրթական վերջնարդյունքները ………………………………	5
5.	Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների ………………………………………………	7
6.	Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը ……………………………………………	8
7.	Ուսումնական աշխատանքները տեսակները ………………………………	8
8.	Դասավանդման մեթոդներ………………………………………………………	9
9.	Ուսումնառության մեթոդները…………………………………………………	9
10.	Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը ……………………………………………………………………………	10
11.	Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ…………………	11
12.	Դասընթացիուսումնամեթոդականքարտ………………………………………	12
12.1.	Դասախոսություններիուսումնամեթոդականքարտ	12
12.2.	Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ……………………………………………	15
12.3.	Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ ………	16
13.	Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում…………………	16
14.	Գնահատում………………………………………………………………………	17
14.1.	Ուսանողների գիտելիքների ստուգում…………………………………	20
14.2.	Հարցաշար…………………………………………………………………	21
14.3.	Գնահատմանչափանիշներ…………………………………………………	26
15.	Դասընթացի համառոտ նկարագրիչ………………………………………………	28

ԲԱՑԱՏՐԱԳԻՐ

1. Դասընթացի դերը և տեղը կրթական ծրագրում[1].

«Ռուսաստանի պատմություն» դասընթացը կարևորվում է պատմագիտությանբնագավառումմասնագետներիպատրաստմանգործընթացում,ներառված է Պատմություն կրթական ծրագրի ուսումնական պլանի «Հատուկ մասնագիտական» կրթամասում: «Ռուսաստանի պատմություն» առարկան պատկանում է մասնագիտական կրթաբլոկի առարկաների թվին: Առարկայի ծրագիրը կազմված է բակալավրի հիմնական կրթական ծրագրով, ՎՊՀ-ում բարձրագույն մասնագիտական կրթության պետական չափորոշիչներով կազմված ուսումնական պլաններին համապատասխան:

2. Դասընթացի նպատակը և խնդիրները.

- **Դասընթացի նպատակն է.**
- Ուսանողներին փոխանցել բավարար գիտելիքներ Ռուսատանի պատմության առանցքային իրադարձությունների զարգացման օրինաչափությունննների մասին
- պարբերացման, ժամանակագրության, հասարակական առաջընթացի օրինաչափություններին,
- լուսավորության, հասարակականմտքիձևավորմանը,
- Ռուսաստանի պատմության VIII- XIX-րդ դարերի տնտեսական և քաղաքական իրադարձություններին:
- բացահայտել IX-XIX-րդդարերում տեղի ունեցած Ռուսասատանի պատմության առանցքային քաղաքական, տնտեսական և մշակույթային իրադարձությունները:

2.1. Դասընթացի խնդիրներն են.

- համաշխարհային պատմության համատեքստում Ռուսաստանի պատմության կարևորագույն հիմնահարցերի լուսաբանումը
- պատմական այդ ժամանակաշրջանում սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական մշակութային գործընթացների պատճառահետևանքային կապերի վերհանումը,
- ամրապնդել ուսանողների կողմից ձեռքբերված տեսական գիտելիքները

3. Դասընթացին մասնակցելու նախնական մուտքային գիտելիքները, կարողությունները և հմտությունները

«Ռուսասատանի պատմության»դասընթացի ուսումնասիրության մուտքային պահանջը պատմության նախնական գիտելիքների իմացությունն է:Դասընթացինմասնակցելու կարևոր նախապայման է ուսանողների գիտելիքների և հմտությունների առկայությունը

4. Դասընթացը ձևավորում է հետևյալ կրթական վերջնարդյունք(ներ)ը[2]և կոմպետենցիաները.

---

[1] Ներկայացվում է դասընթացի կարևորությունը տվյալ կրթական ծրագրի խնդիրների լուծմանհարցում և տեղը ուսումնական պլանում ըստ կրթաբլոկների

[2] http://www.vsu.am/karg/ararkayakan-nkaragir-17.pdf

Լրացվում է «Առարկայի նկարագրի մշակման ռազմավարության» կոմպետենցիաների ցանկին համապատասխան:

«Ռուսաստանի պատմության» դասընթացիուսումնասիրմանարդյունքումուսանողի ակնկալվողվերջնարդյունքներնեն.

- Կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառելով՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու կարողություն,
- ստացած գիտելիքների համակարգման և տեսական վերլուծության, սեփական դիրքորոշումըփաստարկելուև ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություն,
- քննադատաբար և համակարգված օգտագործելով իր գիտելիքները՝ պատմական իրադարձությունների ու գործընթացները վերլուծելու, դրանց տրամաբանությունը, օրինաչափությունները, իրադարձությունների պատճառա-հետևանքային կապերը հասկանալու կարողություն, արդիական և նորարարական մեթոդների օգնությամբ իր գիտելիքներն ու իմացությունը կիրառելով՝ դիրքորոշումներ ձևակերպելու և հետազոտություններ կատարելու կարողություն:
- սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու և դրանցում առկա ինֆորմացիայի տարբեր ձևերը օգտագործելու, տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, տեղեկույթը կառավարելու,իր դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություններ,
- մասնագիտական բարեվարքության նորմերը պահպանելով՝ զեկուցումներ պատրաստելու, հետազոտություններ կատարելու կարողություն,
- օտար լեզուներով պատմագիտական տեքստերկամ բնօրինակ փաստաթղթեր ընթերցելու և ըստ անհրաժեշտության տեղեկություններն ամփոփելու կամ համառոտելու ու վերարտադրելու ունակություններ,
- կարողանա ձեռք բերած տեսական գիտելիքները կիրառել գործնականում,

Դասընթացիուսումնասիրմանարդյունքումուսանողըձեռքկբերիհետևյալկոմպետենցիաները.

<u>Ա)Ընդհանրական կոմպետենցիաներ</u>

Գործիքային կոմպետենցիաներ (ԳԿ)՝

<u>ԳԿ1</u>մայրենի և առնվազն մեկ օտար լեզվով հաղորդակցվելու, գիտահետազոտական և մանկավարժական խնդիրները մասնագիտական և ոչ մասնագիտական հանրությանը ներկայացնելու և բացատրելու կարողություն:

<u>ԳԿ4</u>գրավոր և բանավոր խոսքը տրամաբանորեն ճիշտ ձևակերպելու, իր աշխատանքը գիտական հիմունքներով կազմակերպելու կարողություն,

<u>ԳԿ9</u> անհրաժեշտ տեսություններ, մեթոդներ և ժամանակակից գործիքակազմ գործնականում կիրառելու կարողություն, այդ թվում՝ տեղեկատվական և հաղորդակցման տեխնոլոգիաներ՝ մասնագիտական ոլորտում խնդիրների վերաբերյալ դիրքորոշում արտահայտելու կամ խնդիրներին նպաստող հիմնարար գործոնները վերլուծելու և աշխատանքը դյուրացնելու նպատակով,

<u>ԳԿ10</u>մասնագիտությանը վերաբերող համապատասխան սկզբնաղբյուրները(հնագիտական և ազգագրական նյութեր, բանավոր պատմություն, քարտեզներ,ինտերնետային ռեսուրսներ, էլեկտրոնային գրադարաններ, գիտական հոդվածներ, հաշվետվություններ և այլն)

հավաքագրելու, մշակելու և մեկնաբանելու, քանակական և որակական տվյալներըվերլուծելուկարողություն:

Համակարգայինկոմպետենցիաներ (ՀԳԿ)՝
ՀԳԿ1գիտելիքներըգործնականումկիրառելուկարողություն,
ՀԳԿ2հետազոտություններկատարելուունակություններ,
ՀԳԿ3ուսումնառությանկարողություն
ՀԳԿ4 նորիրավիճակներինհարմարվելուկարողություն
ՀԳԿ8ինքնուրույնաշխատելուունակություն,

Բ)Առարկայական (մասնագիտական) կոմպետենցիաներ (ԱԿ)
ԱԿ2հստակիհաղորդելստացվածհենքայինգիտելիքները,
ԱԿ4ցուցաբերելառարկայիընդհանուրկառուցվածքինառանձինմասերիմիջևկապերիի մացություն,
ԱԿ6կիրառելտվյալառարկայինբնորոշմեթոդները,
ԱԿ11տիրապետեննինքնուրույնհետազոտությանմեթոդներինևկարողանանմեկնաբանե լիհետազոտությանարդյունքները,
ԱԿ14տիրապետենտվյալմասնագիտականմակարդակումպահանջվողկոմպետենցիաներին:

5. **Դասընթացի դերը կրթական ծրագրի շրջանավարտների գիտելիքների, կարողությունների և հմտությունների ձևավորման հարցում ըստ աշխատաշուկայի պահանջների[3].**

«Ռուսաստանի պատմության» դասընթացից ձեռք բերված գիտելիքներն և հմտությունները շրջանավարտը կարող է կիրառել մասնագիտական գործունեության ընթացքում, ասպիրանտուրայում կրթությունը շարունակելու և գիտական հետազոտություններ կատարելու նպատակով:

[3]Նշվում է, թե տվյալ դասընթացի յուրացման, ամփոփման արդյունքում ձեռքբերված գիտելիքները, հմտությունները և կարողությունները աշխատաշուկայի որ բնագավառներում և ոլորտներում կարող է շրջանավարտը կիրառել

6. Դասընթացի ծավալը, ուսումնական աշխատանքի տեսակները, արդյունքների ամփոփման ձևերը

Չափանիշ	Առկա ուսուցման համակարգ	Հեռակա ուսուցման համակարգ
Դասընթացիընդհանուրաշխատատարություննը (կրեդիտ /ընդհանուր ժամաքանակ)	4կրեդիտ/120 ժամ	

Աշխատանքիտեսակը	ժամաքանակ	ժամաքանակ
Դասախոսություն	38	-
Սեմինար պարապմունք	18	-
Ինքնուրույնաշխատանք	64	-
Ընդամենը	120	-
Ստուգման ձևը	ընթացիկքննություն	-

7. <u>Ուսումնական աշխատանքների տեսակները</u>[4].

- **Դասախոսությունը** դասախոսի կողմից դասընթացի ծրագրի շրջանակներում գիտական-տեղեկատվական թեմայի վերաբերյալ տրամաբանորեն կառուցված, հետևողական ու պարզ խոսքի շարադրանքն է, որի նպատակն է ուսանողին տալ համապարփակ գիտելիքներ: Դասախոսը վերլուծում, մեկնաբանում է թեմայի առավել կարևոր, դժվար ընկալելի, հանգուցային հարցերը: Դասախոսությունը ուսանողի առջև ուրվագծվող գիտական մի ճանապարհ է, որը նա կարող է միայն անցնել գիտական գրականության ընթերցանության, ուսումնական բնույթի այլ պարապմունքների և ինքնուրույն կատարած աշխատանքների շնորհիվ: Դասախոսը պետք է խթանի ուսանողի ակտիվ իմացաբանական գործունեությունը, նպաստի նրանց ստեղծագործական մտածողության ձևավորմանը: Ուսանողը նույնպես պետք է լինի դասախոսության ակտիվ մասնակից: Ուսանողը դասախոսությանը ներկայանալուց առաջ պետք է ծանոթացած լինի տվյալ դասին ներկայացվող թեմային, որպեզի կարողանա մասնակցել ուսումնական գործընթացին:
- **Սեմինար պարապմունքները** խմբային պարապմունքների հիմնական տեսակներից է, որի ընթացքում ուսանողը սովորում է բանավոր շարադրել նյութը, պաշտպանել իր տեսակետները և եզրահանգումները: Սեմինարի ընթացքում ուսանողները քննարկում, պատասխանում են թեման, զեկույցները և ռեֆերատները, որոնք հանձնարարել է դասախոսը:

  Սեմինարին պատրաստվելու համար անհրաժեշտ է ուսումնասիրել հիմնական և լրացուցիչ գրականություն տվյալ թեմայով: Գրականության ուսումնասիրությունից և համառոտագրումից հետո պետք է կազմել պլան՝ բանավոր պատասխանի համար, ապա մտածել ելույթի բովանդակությանհարցադրումների և պատասխանների մասին:

---
[4]Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

- **<u>Ինքնուրույն աշխատանքը</u>** ուսանողների ուսումնական, գիտահետազոտական աշխատանքն է, որն իրականացվում է դասախոսի առաջադրանքով և մեթոդական ղեկավարությամբ, բայց առանց նրա անմիջական ղեկավարության: Ինքնուրույնաշխատանքիտեսակներնեն[5]՝
  - **<u>Ռեֆերատ</u>** – ուսանողներիինքնուրույնգրավոր, որտեղուսանողըշարադրում է որևէհարցիկամթեմայիէությունը՝ հենվելովգրականաղբյուրներիվրա (դասագրքեր, ձեռնարկներ և այլն):
  - **<u>Կլորսեղան</u>** –ինքնուրույնաշխատանքիձևինբնորոշ է թեմատիկբանավեճիհամադրումըխմբայինաշխատանքիհետ:
  - **<u>Կոնկրետիրավիճակներիվերլուծություն</u>**– ուսանողներիակտիվգործունեությանկազմակերպմանամենաարդյունավետ և տարածվածձևերիցմեկն է, որըզարգացնում է մասնագիտական և կեցությանըվերաբերողտարբերհարցերիվերլուծությանկարողությունը:
  - **<u>Ինքնուրույնաշխատանքիհամացանցում</u>** – նորտեղեկատվականտեխնոլոգիաներըկարողենօգտագործվելիետևյալնպատակներով՝ համացանցումանհրաժեշտտեղեկատվությանորոնմանհամար, երկխոսությունհամացանցում, թեմատիկցանցայինէջերիօգտագործում:
  - **<u>Զեկույց</u>**– որևէգիտականկամհետազոտականթեմայիշուրջկատարածեզրակացությունների, ստացածարդյունքներիներկայացումուսանողիկողմից:

8. **Դասավանդման մեթոդներներն են**՝[6]հիմնահարցային դասախոսություն, դասախոսություն-երկխոսություն, դասախոսություն-քննարկում,***թեմատիկ սեմինար***, սեմինար-բանավեճ:Իրավիճակային խնդիրների վերլուծություն:
9. **Ուսումնառության մեթոդներն են**[7]՝ թիմային քննարկում, իրադրությունների վերլուծություն:

---

[5]Թողել այն տեսակը, որը տվյալ դասընթացի դասավանդման համար նախատեսված է: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[6]Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

[7]Ներկայացված են օրինակներ: Դասավանդողը կարող է նկարագրությունը փոխել կամ լրացումներ կատարել:

10. Դասընթացի համառոտ բովանդակությունը, ուսումնական աշխատանքի ծավալը՝ ըստ բաժինների և թեմաների[8].

h/h	Թեմա (բաժին)	դասախոսություն	սեմինար գործնական	Ինքնուրույն աշխատանք
1.	Ռուսաստանը XVIII-րդ դարի II-րդ կեսին: Եկատիրինա II-րդ:	6	4	8
2.	Ռուսաստանը XIX-րդ դարի առաջին քառորդին: Ալեքսանդր I-ին:	6	2	8
3.	Ռուսաստանի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական իրադրությունը Նիկոլայ I-ի օրոք:	6	2	8
4.	Ճորտատիրական կարգի վերացումը Ռուսաստանում: 1861 թվականի փետրվարի 19-ի բարեփոխումը:	2		6
5.	Ռուսաստանում իրականացված լիբերալ բարեփոխումները XIX-րդ դարի 60-70-ական թվականներին:	4	2	6
6.	XIX-րդ դարի 60-ական թվականների հասարակական-քաղաքական շարժումները:	2	2	6
7.	Նարոդնիկական շարժումը:	4	2	6
8.	Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականությունը 60-70-ական թվականներին: 1877-1878թթ. ռուս-թուրքական պատերազմները:	4	2	8

[8]Նման է օրացուցային պլանին

9.	Հասարակական շարժումների ակտիվացումը ռուս-թուրքական պատերազմից հետո:	2		4
10.	Ալեքսանդր III-ի հակառեֆորմների քաղաքականությունը: Բանվորական շարժումների ակտիվացումը: Մարքսիզմի տարածումը:	2	2	4
ԸՆԴԱՄԵՆԸ		38	18	64

11. Ուսումնամեթոդական գրականության ապահովման քարտ

հ/հ	Անվանումը/հեղինակ	Հրատարակությանտարի
Պարտադիրգրականություն (ՊԳ)		
1.	История России с древнейших времен до конца XVIII века / Под ред. член-корр. РАН Б.Н. Флори.	2010.
2.	Борисов Н.С. Возвышение Москвы.	2011.
3.	Горский А.А. Москва и Орда.	2000.
4.	Флоря Б.Н. Польско-литовская интервенция в России и русское общество.	2005.
5.	Курукин И.В. Эпоха «дворских бурь»: Очерки политической истории послепетровской России. 1725-1762 гг.	2003.
6.	Милов Л.В. Великорусский пахарь и особенности российского исторического процесса.	2006.
7.	Седов П.В. Закат Московского царства: Царский двор конца XVII .	2006.
8.	Стефанович П.С. Приход и приходское духовенство в России в XVI–XVII веках.	2002.
9.	Янин В.Л. У истоков новгородской государственности.	2001.
10.	Мунчаев Ш.М., Устинов В.М. История России	2009.
11.	Орлов А.С. История России	2015.
12.	Вернадский Г. Монголы и Русь.	2011.
13.	История России с древнейших времен до начала XXI в. / ред. А.Н. Сахаров.	2007.
Լրացուցիչգրականություն(ԼԳ)		
1.	Анисимов Е.В. Государственные преобразования и самодержавие Петра Великого.	1997.
2.	Зимин А.А. Реформы Ивана Грозного. Очерки социально-экономической и политической истории	1960.

	России середины XVI в.	
3.	Каменский А.Б. От Петра I до Павла I. Реформы в России XVIII века. Опытцелостногоанализа.	1999.
4.	Карпов А.Ю. Владимир Святой.	1997
5.	Любавский М.К. Обзор истории русской колонизации.	1996.
6.	Моряков В.И. Русское просветительство второй половины XVIII в.	1994.
7.	Фроянов И. Я. Древняя Русь. Опыт исследования истории социальной и политической борьбы.	1995.
8.	Гумилев Л.Н.,"Древняя Русь и Великая Степь".	1990.
9.	Ловмянский Х., "Русь и норманы".	1985.
10.	Пашуто В.Т., "Внешняя политика Древней Руси".	1988.
11.	Рыбаков Б.А., "Киевская Русь и другие княжества 12-13вв".	1982.
12.	Каргалов В.В., Внешнеполитические факторы развития феодальной Руси. Феодальная Русь и кочевники".	1967.
13.	Ломниц Дмитрий Донской.	1980.
14.	Череннин Л.В., Образование Русского централизованного государства в 14-15вв.	1960.
15.	Алексеев Ю.Г., Государь всея Руси.	1991.
16.	Зимин А.А., Реформы Ивана Грозного.	1960.
17.	Очерки русской культуры 13-15вв.	1969.
Համացանցայինտեղեկատվականպաշարներ (ՀՏՊ)/Էլեկտրոնային աղբյուրներ (ԷԱ)		
1.	http://www.shpl.ru/	
2.	https://www.rsl.ru/	
3.	http://historic.ru/	
4.	http://www.historia.ru/source.htm	
5.	http://edu.tsu.ru/historynet/education/index.htm	
6.	http://www.gorlib.ru/profit/hist/hismir.php	
7.	http://www.ulitka.ru/links.shtml?cmd=default&parent=79	
8.	http://www.history.sch975.edusite.ru/p12aa1.html	
9.	agister.msk.ru/library/history/	
10.	http://www.hist.msu.ru/ER/index.html	

12. Դասընթացիուսումնամեթոդականքարտ

12.1. Դասախոսություններիուսումնամեթոդականքարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Գրականություն[9]
1.	Ռուսաստանը XVIII-րդ դարի II-րդ կեսին: Եկատիրինա II-րդ:	Ուսումնասիրվում է Եկատերինա II-րդի ներքին և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղվածությունը:	6	ՊԳ 1, 5, 10, 11
2.	Ռուսաստանը XIX-րդ դարի առաջին քառորդին: Ալեքսանդր I-ին:	Ուսումնասիրվում է Ալեքսանդր I-ի կառավարման ժամանակաշրջանի ներքին և արտաքին քաղաքական իրադարձությունները:	6	ՊԳ 1, 10 , 11 ԷԱ 1, 5, 6
3.	Ռուսաստանի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական իրադրությունը Նիկոլայ I-ի օրոք:	Ուսումնասիրվում է Նիկոլայ I-ի ներքին և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղվածությունը:	6	ՊԳ 1, 10 , 11
4.	Ճորտատիրական կարգի վերացումը Ռուսաստանում: 1861 թվականի փետրվարի 19-ի բարեփոխումը:	Ուսումնասիրվում է Ռուսիայում մոնղոլական տիրապետության հաստատման ինչպես նաև հյուսիս- արևելյան ռուսիայում գերմանական և շվեդական զավթիչների դեմ պայքարը:	2	ՊԳ 6, 12 ԷԱ 3, 4, 8
5.	Ռուսաստանում իրականացված լիբերալ բարեփոխումները XIX-րդ դարի 60-70-ական թվականներին:	Ուսումնասիրվում է 1864թ հունվարի1-ի տեղականինքնակառավարմանմասինօրենքը: Դատականհամակարգիբարեփոխումը: 1874թ ռազմականբարեփոխումը: Ռեկրուտիհամակարգիվերացումը և պարտադիրզինվորականծառայությանմասինօրենքիընդունումը: 60-70-ական	4	ՊԳ 10 , 11 ԷԱ 2, 4, 6

[9]Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

		թվականներիլիբերալբարեփոխումներիպատմականնշանակությունը:		
6.	XIX-րդ դարի 60-ական թվականների հասարակական-քաղաքական շարժումները:	Ուսումնասիրվում է ԱլեքսանդրII-ի ներքինքաղաքականությունըհետռեֆորմյանշրջանում: Հասարակականքաղաքականակտիվությանաճը: Մ. Ա. Բակունինի , Ա. Ի. Գերցենի, Ն. Գ. Չեռնիշևսկու, Ն. Ա. Դոբրոլյուբովիքաղաքականգործունեությունը: ԱլեքսանդրII-ի մահափորձը:	2	ՊԳ 1, 10 ԷԱ 5, 6, 7
7.	Նարոդնիկականշարժումը:	Ուսումնասիրվում է Նարոդնիկականշարժմանգաղափարախոսությունը: Պ. Լ. Լավրովի «Պատմականնամակները»: Մ. Ա. Բակունինի և Ս. Մ Նեչաևիքաղաքականխմբակը: Նարոդնիկներիդեմքաղաքականհետապնդումները ևXIX-րդդարի 70-ական թվականների«չայկովականների» շարժումը:	4	ՊԳ 10 , 11, 13 ԷԱ 6, 9, 10
8.	Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականությունը 60-70-ական թվականներին: 1877-1878թթ. ռուս-թուրքական պատերազմները:	Ուսումնասիրվում է XIX-րդդարի 60-70-ական թվականներիՌուսաստանիարտաքինքաղաքականությանհիմնականուղղությունները: 1877-1878թթ ռուս-թուրքականպատերազմիպատճառները , հիմնականռազմականգործողությունները : Սան-Ստեֆանոյիպայմանագիրը, պատերազմիարդյունքները , նշանակությունը:	4	ՊԳ 2, 3, 4, 10 , 11
9.	Հասարակականշարժումներիակտիվացումըռուս-	Ուսումնասիրվում է ուսանողականխմբակներիակտիվացումը, և հասարակականլարվածությանաճը, Մ. Տ. ԼոռիսՄելիքովիբարեփոխումներիծրագիրը,ԱլեքսանդրII-ի	2	ՊԳ 1, 10 , 11 ԷԱ 5, 8, 10

	թուրքականպատերազմիցհետո:	սպանությունը:		
1 0.	Ալեքսանդր III-ի հակառեֆորմների քաղաքականությունը: Բանվորական շարժումների ակտիվացումը: Մարքսիզմի տարածումը:	Ուսումնասիրվում է ԱլեքսանդրIII-ի 1881թ ապրիլի 29-ի մանիֆեստը, գյուղացիականռեֆորմիվերանայմանանհրաժեշտությունը, 1885թ. Ազնվականբանկիստեղծումը, ինչպես նաևբանվորականշարժումներիակտիվացումը 70-80-ական թվականներին,մարքիստականխմբակներիառաջացումըՌուսաստանում, Գ. Վ.Պլեխանովի «Սոցիալիզմ և քաղաքականպայքար» աշխատությունը:	2	ՊԳ 10 , 11 ԷԱ 2, 4, 8, 9, 10

12.2. Գործնական աշխատանքների /սեմինար պարապմունքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	*Թեմա*	Ուսումնասիրվող հարցեր	*Ժամաքանակ*	Ստուգման ձևը	Գրականություն[10]
1.	Ռուսաստանը XVIII-րդ դարի II-րդ կեսին: Եկատիրինա II-րդ:	Ուսումնասիրվում է Եկատերինա II-ի ներքին և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղվածությունը:	4	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 5, 10, 11
2	Ռուսաստանը XIX-րդ դարի առաջին	Ուսումնասիրվում է Ալեքսանդր I-ի կառավարման ժամանակաշրջանի ներքին և արտաքին քաղաքական	2	Բանավոր	ՊԳ 1, 10 , 11

[10]Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

.	քառորդին: Ալեքսանդր I-ին:	իրադարձությունները:		հարցում	ԷԱ 1, 5, 6
3.	Ռուսաստանի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական իրադրությունը Նիկոլայ I-ի օրոք:	Ուսումնասիրվում է Նիկոլայ I-ի ներքին և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղվածությունը:	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 10 , 11
4.	ՌուսաստանումիրականացվածլիբերալբարեփոխումներըXIX -րդ դարի60-70-ական թվականներին:	Ուսումնասիրվում է 1864թ հունվարի I-ի տեղականինքնակառավարմանմասինօրենքը: Դատականհամակարգիբարեփոխումը: 1874թ ռազմականբարեփոխումը: Ռեկրուտիհամակարգիվերացումը և պարտադիրզինվորականծառայությանմասինօրենքիընդունումը: 60-70-ական թվականներիլիբերալբարեփոխումներիպատմականնշանակությունը:	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 10 , 11 ԷԱ 2, 4, 6
5.	XIX-րդ դարի 60-ական թվականների հասարակական-քաղաքական շարժումները:	Ուսումնասիրվում է ԱլեքսանդրII-ի ներքինքաղաքականությունըհետռեֆորմյանշրջանում: Հասարակականքաղաքականակտիվությանաճը: Մ. Ա. Բակունինի , Ա. Ի. Գերցենի, Ն. Գ. Չեռնիշևսկու, Ն. Ա. Դոբրոլյուբովիքաղաքականգործունեությունը: ԱլեքսանդրII-ի մահափորձը:	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 10 ԷԱ 5, 6, 7
6.	Ռուսաստանիարտաքինքաղաքականությունը 60-70-ական թվականներին:1877-1878թթ ռուս-թուրքականպատերազմը:	Ուսումնասիրվում է XIX-րդդարի 60-70-ական թվականներիՌուսաստանիարտաքինքաղաքականությանհիմնականուղղությունները: 1877-1878թթ ռուս-թուրքականպատերազմիպատճառները , հիմնականռազմականգործողությունները: Սան-Ստեֆանոյիպայմանագիրը, պատերազմիարդյունքները , նշանակությունը:	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 2, 3, 4, 10 , 11

7.	Հասարակականշարժումներիակտիվացում ռուս- թուրքականպատերազմիցհետո:	Ուսումնասիրվում է ուսանողականխմբակներիակտիվացումը, և հասարակականլարվածությանաճը, Մ. Տ. ԼոռիսՄելիքովիբարեփոխումներիծրագիրը,ԱլեքսանդրII-ի սպանությունը:	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 1, 10 , 11 ԷԱ 5, 8, 10
8.	Ալեքսանդր III-ի հակառեֆորմների քաղաքականությունը: Բանվորական շարժումների ակտիվացումը: Մարքսիզմի տարածումը:	Ուսումնասիրվում է ԱլեքսանդրIII-ի 1881թ ապրիլի 29-ի մանիֆեստը, գյուղացիականռեֆորմիվերանայմանանհրաժեշտությունը, 1885թ. Ազնվականբանկիստեղծումը, ինչպես նաևբանվորականշարժումներիակտիվացումը 70-80-ական թվականներին,մարքիստականխմբակներիառաջացումըՌուսաստանում, Գ. Վ.Պլեխանովի ‹‹Սոցիալիզմ և քաղաքականպայքար›› աշխատությունը:	2	Բանավոր հարցում	ՊԳ 6, 12 ԷԱ 3, 4, 8

12.3. Ինքնուրույն աշխատանքների ուսումնամեթոդական քարտ

հ/հ	Ինքնուրույնաշխատանքիթեմաները	Ուսումնասիրվող հարցեր	Աշխատանքի տեսակը[11]	Ներկայացմանժամկետները	Ստուգման ձևը	Գրականություն[12]
1.	Ռուսաստանը XVIII-րդ դարի II-րդ կեսին: Եկատիրինա II-րդ:	Ուսումնասիրվում է Եկատերինա II-ի ներքին և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղվածությունը:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 1, 5, 10, 11
2.	Ռուսաստանը XIX-րդ դարի առաջին քառորդին: Ալեքսանդր I-ին:	Ուսումնասիրվում է Ալեքսանդր I-ի կառավարման ժամանակաշրջանի ներքին և արտաքին քաղաքական իրադարձությունները:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 1, 10 , 11 ԷԱ 1, 5, 6

[11]Տես 7-րդ կետի հինգերորդ պարբերությունը
[12]Ըստ 12-րդ կետում նշված ցանկի, օր.՝ ՊԳ 1, ԼԳ 2 և այլն

3.	Ռուսաստանի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական իրադրությունը Նիկոլայ I-ի օրոք:	Ուսումնասիրվում է Նիկոլայ I-ի ներքին և արտաքին քաղաքականության հիմնական ուղղվածությունը:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 1, 10 , 11
4.	Ճորտատիրականկարգիվերացումը Ռուսաստանում: 1861թ փետրվարի19-ի բարեփոխումը:	Ուսումնասիրվում է Ռուսիայում մոնղոլական տիրապետության հաստատման ինչպես նաև հյուսիս-արևելյան ռուսիայում գերմանական և շվեդական զավթիչների դեմ պայքարը:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 6, 12 ԷԱ 3, 4, 8
5.	Ռուսաստանում իրականացված լիբերալ բարեփոխումները XIX-րդ դարի 60-70-ական թվականներին:	Ուսումնասիրվում է 1864թ հունվարի1-ի տեղականինքնակառավարմանմասինօրենքը: Դատականհամակարգիբարեփոխումը: 1874թ ռազմականբարեփոխումը: Ռեկրուտիհամակարգիվերացումը և պարտադիրզինվորականծառայությանմասինօրենքիընդունումը: 60-70-ական թվականներիլիբերալբարեփոխումներիպատմականնշանակությունը:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 10 , 11 ԷԱ 2, 4, 6
6.	XIX-րդ դարի 60-ական թվականների հասարակական-քաղաքական շարժումները:	Ուսումնասիրվում է ԱլեքսանդրII-ի ներքինքաղաքականությունըհետռեֆորմյանշրջանում: Հասարակականքաղաքականակտիվությանաճը: Մ. Ա. Բակունինի , Ա. Ի. Գերցենի, Ն. Գ. Չեռնիշևսկու, Ն. Ա. Դոբրոլյուբովիքաղաքականգործունեությունը: ԱլեքսանդրII-ի մահափորձը:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 1, 10 ԷԱ 5, 6, 7

7.	Նարոդնիկականշարժումը:	Ուսումնասիրվում է Նարոդնիկականշարժմանգաղափարախոսությունը: Պ. Լ. Լավրովի «Պատմականնամակները»: Մ. Ա. Բակունինի և Ս. Մ Նեչաևիքաղաքականխմբակը: Նարոդնիկներիդեմքաղաքականհետապնդումները ևXIX-րդդարի 70-ական թվականների«չայկովականների» շարժումը:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 10 , 11, 13 ԷԱ 6, 9, 10
8.	Ռուսաստանիարտաքինքաղաքականութունը 60-70-ական թվականներին: 1877-1878թթ ռուս-թուրքական պատերազմը:	Ուսումնասիրվում է XIX-րդդարի 60-70-ական թվականներիՌուսաստանիարտաքինքաղաքականության հիմնականուղղությունները: 1877-1878թթ ռուս-թուրքականպատերազմիպատճառները , հիմնականռազմականգործողությունները : Սան-Ստեֆանոյիպայմանագիրը, պատերազմիարդյունքները, նշանակությունը:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 2, 3, 4, 10 , 11
9.	Հասարակականշարժումներիակտիվացումըռուս-թուրքականպատերազմիցհետո:	Ուսումնասիրվում է ուսանողականխմբակներիակտիվացումը, և հասարակականլարվածությանաճը, Մ. Տ. ԼոռիսՄելիքովիբարեփոխումներիծրագիրը,ԱլեքսանդրII-ի սպանությունը:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 1, 10 , 11 ԷԱ 5, 8, 10
10.	Ալեքսանդր III-ի հակառեֆորմների քաղաքականությունը: Բանվորական շարժումների ակտիվացումը: Մարքսիզմի տարածումը:	Ուսումնասիրվում է ԱլեքսանդրIII-ի 1881թ ապրիլի 29-ի մանիֆեստը, գյուղացիականռեֆորմիվերանայմաննիրաժեշտությունը, 1885թ. Ազնվականբանկիստեղծումը, ինչպես նաևբանվորականշարժումներիակտիվացումը 70-80-ական թվականներին,մարքսիստականխմբակներիառաջացումըՌուսաստանում, Գ. Վ.Պլեխանովի «Սոցիալիզմ և քաղաքականպայքար» աշխատությունը:	Զեկույց	18 շաբաթ	Զեկույցի ներկայացում	ՊԳ 10 , 11 ԷԱ 2, 4, 8, 9, 10

13. Դասընթացի նյութատեխնիկական միջոցների ապահովում[13]

Ռեսուրսի անվանումը	Ռեսուրսի անվանումը, քանակը, նկարագրությունը (անհրաժեշտության դեպքում)
Լսարան (հատուկ կահավորմամբ)	Դասախոսությունների համար սովորական լսարաններ, երբեմն պրոեկտորներով և էլեկրոնային դաստախտակներով համալրված լսարաններ:
Սարքեր, սարքավորումներ	Պրոեկտոր, էլեկրտրոնային դաստախտակ, անհատական համակարգիչներ
Համակարգչային ծրագրեր	Powerpoint, Canva, Prezi
Մասնագիտական գրականություն	ՎՊՀ-ի գրադարանը, այդ թվում նաև էլեկտրոնային ռեսուրսները

[13]Նշվում են սարք-սարքավորումների, համակարգչային ծրագրերի նկարագրությունները և քանակը, որոնք անհրաժեշտ են տվյալ դասընթացի ուսումնական գործընթացը կազմակերպելու համար

14. Գնահատում

Համալսարանում գործում է բակալավրիատի, մագիստրատուրայի և ասպիրանտուրայի ուսանողների գիտելիքների պարբերական ստուգման և գնահատման բազմագործոնային համակարգ, որի կիրառկման հիմնական նպատակներն են՝

- կազմակերպել ուսումնառության համաչափ աշխատանքային գործընթաց, ապահովել գիտելիքների համակողմանի ստուգում, խթանել ուսանողի ինքնուրույն աշխատանքը,
- իրականացնել ինքնուրույն առաջադրանքների, ընթացիկ ստուգումների (ստուգարքներ և քննություններ), ուսումնական գործընթացի այլ բաղադրիչների հաշվառում հետադարձ կապի արդյունավետ մեխանիզմների ներմուծման միջոցով՝ ի նպաստ ուսումնառության գործընթացի բարելավման:

Համալսարանում գնահատման գործընթացը կանոնակարգվում է համաձայն գործող կարգի[14]:

14.1. Գիտելիքների ստուգման և գնահատման բաղադրիչներն են՝

- գործնական (սեմինար) և լաբորատոր աշխատանքների ընթացքում նրա ակտիվության և հմտությունների հաշվառում և գնահատում ընթացիկ ստուգումների միջոցով՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ինքնուրույն աշխատանքների (անհատական առաջադրանքներ) հաշվառում և գնահատում առավելագույնը գումարային 20 միավոր,
- դասընթացի ենթաբաժինների և ծրագրով նախատեսված այլ առաջադրանքների կատարման և յուրացման ընթացիկ ստուգում և գնահատում կիսամյակի ընթացքում (ընթացիկ քննություններ կամ ստուգարքներ)՝ առավելագույնը գումարային 40 միավոր,
- ստուգման արդյունքների ամփոփում գնահատման նշված բաղադրիչների արդյունքների հիման վրա և դասընթացի արդյունարար գնահատականի ձևավորում՝ առավելագույնը գումարային 100 միավոր:

14.2. Ուսանողների գիտելիքների ստուգում.

Դասընթացն ամփոփվում է քննությամբ :

Քննությամբ ամփոփվող դասընթացն ավարտվում է կիսամյակի 2 քննության միջոցով և մյուս բաղադրիչների գնահատումների արդյունքներով:

[14] «Վանաձորի Հ. Թումանյանի անվան պետական համալսարան» հիմնադրամի ուսանողների գիտելիքների ստուգման, գնահատման և հաշվառման կանոնակարգ» (ընդունված ՎՊՀ-ի գիտական խորհրդի կողմից 30.062022թ.),

14.3. Հարցաշար (ըստծրագրի)

1. ԵկատերինաII-ի գահակալությունը լուսավորյալ աբսոլյուտիզմի քաղաքականությունը:
2. Եկատերինա II-ի բարեփոխումներըներքինկառավարմանհամակարգում:
3. Եկատերինա II-ի օրենսդրականգործունեությունը:
4. Ռուսաստանիարտաքինքաղաքականությունը XVIII-րդդարի II-րդկեսին:
5. XVIII-րդդարի II-րդկեսիռուս-թուրքականպատերազմները:
6. Ռուսաստանիմասնակցությունըլեհականբաժանումներին:
7. ՄիխայիլՌոմանովիներքինքաղաքականությունը:
8. ՄիխայիլՌոմանովիարտաքինքաղաքականությունը:
9. Ալեքսեյ Միխայլովիչիներքինքաղաքականությունը:
10. Ալեքսեյ Միխայլովիչիարտաքինքաղաքականությունը:
11. Ռուսաստանիներքին և արտաքինքաղաքականությունը XVII-րդդարի II-րդկեսի 70-80թթ:
12. ՌուսաստանըՍոֆիայիկառավարմանժամանակաշրջանում:
13. Պյոտր 1-ինի Ազովյանարշավանքները:Մեծդեսպանություն:
14. Հյուսիսայինպատերազմի I-ինփուլը: Պոլտավայիճակատամարտը:
15. Հյուսիսայինպատերազմի II-րդփուլը: Պրուտյանարշավանք:
16. Պյոտր I-ի բարեփոխումներըռազմական և կրթականոլորտում:
17. Պյոտր I-ի բարեփոխումներըկենտրոնական և տեղականկառավարմանհամակարգում:
18. Պյոտր I-ի Կասպյանարշավանքը:
19. ՊալատականհեղաշրջումներիժամանակաշրջանըՌուսաստանումԵկատերինա I-ին:
20. Պյոտր II-ի կառավարմանժամանակաշրջանը:
21. ԱննաԻվանովնայիկառավարմանժամանակաջրջանը:
22. Ելիզավետա I-ի արտաքինքաղաքականությունը:
23. Ելիզավետա I-ի ներքինքաղաքականությունը:
24. Պյոտր III-ի կառավարմանժամանակաշրջանը: 1762թ հունիսյանհեղաշրջումը:
25. Եկատերինա II-ի ներքինքաղաքականությունը XVIII-րդդարի 60-ական թթ. լուսավորյալաբսոլյուտիզմ՝

26. Եկատերինա II-ի ներքինքաղաքականությունը XVIII-րդդարի 70-80-ական թթ:
27. Ռուսաաստանիարտաքինքաղաքականությունը XVIII-րդդարի II-րդկեսին: Ռուս-թուրքականպատերազմներ:
28. Ռուսաաստանիմասնակցությունըլեհականբաժանումներին XIX-րդդարի II-րդկեսին:
29. Պավել I-ի ներքինքաղաքականությունը:
30. Պավել I-ի արտաքինքաղաքականությունը:
31. Ալեքսանդր I-ի բարեփոխումներըկառավարմանառաջինշրջանում:
32. Ալեքսանդր I-ի արտաքինքաղաքականությունը XIX-րդդարիսկզբին: Տիլզիտիպայմանագիրը:
33. XIX-րդդարիառաջինքառորդիռուս-թուրքական, ռուս-պարսկականպատերազմները:
34. 1812թ. ՆապոլեոնիարշավանքըՌուսաստան:
35. Ռուսականբանակի 1813-1815թթ արտասահմանյանարշավանքները:
36. Ալեքսանդր I-ի ներքինքաղաքականությունընապոլեոնյանարշավանքիցհետո:
37. 1825թ. դեկտեմբերի 14-ի ապստամբությունը:
38. Նիկոլայ I-ի ներքինքաղաքականությունը:
39. Ղրիմիպատերազմիպատճառներըռազմականգործողություններիսկիզբը:
40. ՂրիմիպատերազմիռազմականգործողություններըմինչևՍևաստոպոլիպաշտպանությունը:
41. Ղրիմիպատերազմի III-րդէտապը: Սևաստոպոլիպաշտպանությունը:
42. Նիկոլայ I-ի ռեակցիոնքաղաքականությունըԵվրոպայում XIX-րդդարում:
43. ԱլեքսանդրII-ի գահակալությունը:1861 ռեֆորմը:
44. XIX-րդ դարի 60-70-ական թվականներիլիբերալ բարեփոխումները:
45. XIX-րդ դարի 60-ական թվականների հասարակական-քաղաքական շարժումները:
46. Նարոդնիկական շարժումը:
47. Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականությունը 60-70-ական թվականներին: 1877-1878թթ. ռուս-թուրքական պատերազմները:
48. Հասարակական շարժումների ակտիվացումը ռուս-թուրքական պատերազմից հետո:
49. Ալեքսանդր III-ի հակառեֆորմների քաղաքականությունը:
50. Բանվորական շարժումների ակտիվացումը: Մարքսիզմի տարածումը:

Ա) II-րդ կիսամյակի I-ին ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

- Ընդգրկված թեմաները.

1. Ռուսաստանը XVIII-րդ դարի երկրորդ կեսին: Եկատիրինա II-րդ:
2. Ռուսաստանը XIX-րդ դարի առաջին քառորդին: Ալեքսանդր I-ին:

- Ընդգրկված հարցեր.

1. Եկատերինա II-ի ներքին քաղաքականությունը XVIII-րդ դարի 60-ական թթ. լուսավորյալ աբսոլյուտիզմ:
2. Եկատերինա II-ի ներքին քաղաքականությունը XVIII-րդ դարի 70-80-ական թթ:
3. Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականությունը XVIII-րդ դարի II-րդ կեսին: Ռուս-թուրքական պատերազմներ:
4. Ռուսաստանի մասնակցությունը լեհական բաժանումներին XIX-րդ դարի II-րդ կեսին:
5. Պավել I-ի ներքին քաղաքականությունը:
6. Պավել I-ի արտաքին քաղաքականությունը:
7. Ալեքսանդր I-ի բարեփոխումները կառավարման առաջին շրջանում:
8. Ալեքսանդր I-ի արտաքին քաղաքականությունը XIX-րդ դարի սկզբին: Տիլզիտի պայմանագիրը:
9. 19-րդ դարիմ առաջին քառորդի ռուս- թուրքական , ռուս- պարսկական պատերազմները:
10. 1812թ Նապոլեոնի արշավանքը Ռուսաստան:
11. Ռուսական բանակի 1813-1815թթ արտասահմանյան արշավանքները:
12. Ալեքսանդր I-ի ներքին քաղաքականությունը նապոլեոնյան արշավանքից հետո:
13. 1825թ. դեկտեմբերի 14-ի ապստամբությունը:

Բ) II-րդ կիսամյակի II-րդ ընթացիկ քննություն (կիսամյակի 9-10 շաբաթվա ընթացքում)

- Ընդգրկված թեմաները.

1. Ռուսաստանիսոցիալ-տնտեսական և քաղաքականիրադրությունըՆիկոլայ I-ի օրոք:
2. Ալեքսանդր II-ի կառավարմանժամանակաշրջանը: 1861թ փետրվարի19-ի բարեփոխումը:
3. XIX-րդդարի 60-ական թվականներիհասարակականքաղաքականշարժումները:
4. Ալեքսանդր III-ի հակառեֆորմներիքաղաքականությունը: Բանվորականշարժումներիակտիվացումը: Մարքսիզմիտարածումը:

- **Ընդգրկված հարցեր.**
  1. Նիկոլայ I-ի ներքին քաղաքականությունը:
  2. Ղրիմի պատերազմի պատճառները.ռազմական գործողությունների սկիզբը:
  3. Ղրիմի պատերազմի ռազմական գործողությունները մինչև Սևաստոպոլի պաշտպանությունը:
  4. Ղրիմի պատերազմի III-րդ էտապը: Սևաստոպոլի պաշտպանությունը:
  5. Նիկոլայ I-ի ռեակցիոն քաղաքականությունըԵվրոպայում XIX-րդ դարում:
  6. Ալեքսանդր II-ի գահակալությունը:1861 ռեֆորմը:
  7. XIX-րդ դարի 60-70-ական թվականների լիբերալ բարեփոխումները:
  8. XIX-րդ դարի 60-ական թվականների հասարակական-քաղաքական շարժումները:
  9. Նարոդնիկական շարժումը:
  10. Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականությունը 60-70-ական թվականներին: 1877-1878թթ. ռուս-թուրքական պատերազմները:
  11. Հասարակական շարժումների ակտիվացումը ռուս-թուրքական պատերազմից հետո:
  12. Ալեքսանդր III-ի հակառեֆորմների քաղաքականությունը:
  13. Բանվորական շարժումների ակտիվացումը: Մարքսիզմի տարածումը:

14.4. Գնահատմանչափանիշները[15].

- Տեսական գիտելիքների գնահատման չափանիշները. (**4 ստուգում, գնահարվում է առավելագույնը 10 միավոր՝ գումարային առավելագույնը 40 միավոր).**
  - տեսական նյութի իմացություն՝ վերարտադրման մակարդակով,

[15]Լրացվում է ըստ ամբիոնի /դասախոսի որոշման

- առաջադրված հարցերի պատասխանի բովանդակություն, ներկայացման տրամաբանական հաջորդականություն, ամբողջություն, ճշտություն, սեփական տեսակետի հիմնավորման աստիճան,
- կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառելով՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու կարողություն:

- Ինքնուրույն աշխատանքի գնահատման չափանիշները (**1 ինքնուրույն աշխատանք, գնահատվում է 20 միավոր, գումարային առավելագույնը 20 միավոր**).
  - ✓անհատական աշխատանքի առաջին տեսակի՝ ռեֆերատի տեսքով, ռեֆերատում ներկայացվածնյութիհամապատաս-խանությունառաջադրված թեմայիհետ,
  - ✓ռեֆերատի ձևակերպմանորակ (գրագիտությանընդհանուրմակարդակ, շարադրմանոճ, լուսաբանումներիորակ, տեղեկատվականաղբյուրներիօգտագործման մշակույթ),
  - ✓համացանցիտեղեկատվականաղբյուրներիօգտագործում,
  - ✓ռեֆերատի համառոտ բանավոր ներկայացում, բանավոր խոսքի և թեմայի քննարկման մակարդակ:

«ՎԱՆԱՁՈՐԻ Հ. ԹՈՒՄԱՆՅԱՆԻ ԱՆՎԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆ»
ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

ԴԱՍԸՆԹԱՑԻ ՀԱՄԱՌՈՏ ՆԿԱՐԱԳԻՐ

Մասնագիտություն՝ 022201.00.6- Պատմություն
/դասիչ, մասնագիտության լրիվ անվանումը/

Կրթական ծրագիր՝ 022201.01.6- Պատմություն
/դասիչ, կրթական ծրագրի լրիվ անվանումը/

Որակավորման աստիճան՝ բակալավր
/բակալավր, մագիստրատուրա/

Վանաձոր 2024

Առկա ուսուցման համակարգ

<table>
<tr><td>Դասընթացիթվանիշը, անվանումը</td><td colspan="4">Պ/բ-030Ռուսաստանի պատմություն-2</td></tr>
<tr><td>Դասընթացինհատկացվողկրեդիտը</td><td colspan="4">4կրեդիտ</td></tr>
<tr><td>Ուսումնառությանտարի / կիսամյակ</td><td colspan="4">2-րդ տարի,2-րդ կիսամյակ</td></tr>
<tr><td rowspan="4">Ժամերիբաշխումը</td><td rowspan="2">Լսարանային</td><td rowspan="2">56</td><td>Դասախոսություն</td><td>38</td></tr>
<tr><td>Սեմինար</td><td>18</td></tr>
<tr><td>Ինքնուրույն</td><td colspan="3">64</td></tr>
<tr><td>Ընդամենը</td><td colspan="3">120</td></tr>
<tr><td>Ստուգմանձևը</td><td colspan="4">Ընթացիկքննություններ</td></tr>
<tr><td>Դասընթացինպատակը</td><td colspan="4">Առարկայինպատակնէուսանողներինհամակողմանիգիտելիքներտալ«Ռուսաստանիպատմության» պարբերացման, ժամանակագրության,հասարակականառաջընթացիօրինաչափությունների, լուսավորության, հասարակականմտքիձևավորման, Ռուսաստանի պատմության VIII-XIX-րդ դարերի տնտեսական և քաղաքական իրադարձություններիմասին:</td></tr>
<tr><td>Դասընթացիվերջնարդյունքները</td><td colspan="4">Դասընթացըձևավորում է կրթականծրագրիհետևյալվերջնարդյունք(ներ)ը.

Գիտելիք

▪ Ռուսաստանի պատմության պատմական սկզբնաղբյուրների, նրանց պարունակած փաստերի վավերականության ստուգման մեթոդների իմացություն,
▪ պատմությանզարգացմանփուլերի, պատմությանիմաստիննշանակությանիմացություն,ազգային և համաշխարհային պատմագիտական հայեցակարգերի և պատմական գործընթացների հիմնարար և ժամանակակից հասկացությունների, տեսությունների ու մեթոդներիիմացություն</td></tr>
</table>

	Հմտություն ▪ օտար լեզուներով պատմագիտական տեքստերկամ բնօրինակ փաստաթղթեր ընթերցելու և ըստ անհրաժեշտության տեղեկություններն ամփոփելու կամ համառոտելու ու վերարտադրելու ունակություններ, ▪ մասնագիտական գործունեության պլանավորման, կազմակերպման, ղեկավարման, վերահսկման, ուսուցման արդյունքների և սովորողների ձեռքբերումները գնահատելու կարողություն, ձեռք բերած տեսական գիտելիքները մասնագիտական գործունեության բնագավառում կիրառելու հմտություններ, ▪ ուսուցման և դաստիարակությանժամանակակից մեթոդներիուտեխնոլոգիաներիկիրառմանկարողությու ն, մանկավարժականհմտություններ։ *Կարողունակություն* ▪ մասնագիտական ոլորտի խնդիրները բացահայտելիս և լուծումներ առաջադրելիս ստեղծագործական մոտեցում ցուցաբերելու, ինչպես նաև նոր իրավիճակներին համապատասխան որոշումներ կայացնելու և սովորելու կարողություն, ▪ թիմում աշխատելու, որոշակի ինքնուրույնություն ցուցաբերելով թիմային առաջադրանքներ կատարելու և որոշումներ կայացնելիս պատասխանատվություն ստանձնելու կարողություն, ▪ քննադատաբար և համակարգված օգտագործելով իր գիտելիքները՝ պատմական իրադարձությունների ու գործընթացները վերլուծելու, դրանց տրամաբանությունը, օրինաչափությունները, իրադարձությունների պատճառա-հետևանքային կապերը հասկանալու կարողություն, արդիական և նորարարական մեթոդների օգնությամբ իր գիտելիքներն ու իմացությունը կիրառելով՝ դիրքորոշումներ ձևակերպելու և հետազոտություններ

	կատարելու կարողություն, ▪ սկզբնաղբյուրների հետ աշխատելու և դրանցում առկա ինֆորմացիայի տարբեր ձևերը օգտագործելու, տեղեկատվության հավաքման, պահպանման և մշակման ունակություն, տեղեկույթը կառավարելու,իր դիրքորոշումը փաստարկելու և ինքնուրույն հետևություններ անելու կարողություններ, ▪ մասնագիտական բարեվարքության նորմերը պահպանելով՝ զեկուցումներ պատրաստելու, հետազոտություններ կատարելու կարողություն,
Դասընթացիբովանդակ ությունը	**Թեմա 1.**Ռուսաստանը XVIII-րդ դարի II-րդ կեսին: Եկատիրինա II-րդ: **Թեմա 2.**Ռուսաստանը XIX-րդ դարի առաջին քառորդին: Ալեքսանդր I-ին: **Թեմա 3.**Ռուսաստանի սոցիալ-տնտեսական և քաղաքական իրադրությունը Նիկոլայ I-ի օրոք: **Թեմա 4.**Ճորտատիրական կարգի վերացումը Ռուսաստանում: 1861 թվականի փետրվարի 19-ի բարեփոխումը: **Թեմա 5.**Ռուսաստանում իրականացված լիբերալ բարեփոխումները XIX-րդ դարի 60-70-ական թվականներին: **Թեմա 6.**XIX-րդ դարի 60-ական թվականների հասարակական-քաղաքական շարժումները: **Թեմա 7.**Նարոդնիկական շարժումը: **Թեմա 8.**Ռուսաստանի արտաքին քաղաքականությունը 60-70-ական թվականներին: 1877-1878թթ. ռուս-թուրքական պատերազմները: **Թեմա 9.**Հասարակական շարժումների ակտիվացումը ռուս-թուրքական պատերազմից հետո: **Թեմա 10.**Ալեքսանդր III-ի հակառեֆորմների քաղաքականությունը: Բանվորական շարժումների ակտիվացումը: Մարքսիզմի տարածումը:

<table>
<tr>
<td>Գնահատմանմեթոդներ ը և չափանիշները</td>
<td>

➢ Տեսական գիտելիքների գնահատման չափանիշները. (**4 ստուգում, գնահարվում է առավելագույնը 5 միավոր՝ գումարային առավելագույնը 20 միավոր**).

- տեսական նյութի իմացություն՝ վերարտադրման մակարդակով,
- առաջադրված հարցերի պատասխանի բովանդակություն, ներկայացման տրամաբանական հաջորդականություն, ամբողջություն, ճշտություն, սեփական տեսակետի հիմնավորման աստիճան,
- կոնկրետ տեսական գիտելիքները կիրառելով՝ պատմական իրողությունները հասկանալու, փաստերն ու երևույթները համեմատելու, պատմական զարգացման փուլերն ու դրանց օրինաչափությունները համադրելու և համակողմանի գնահատելու, վերլուծելու, դիրքորոշումներ ձևակերպելու կարողություն:

➢ Ինքնուրույն աշխատանքի գնահատման չափանիշները (**1 ինքնուրույն աշխատանք, գնահատվում է 20 միավոր՝ գումարային առավելագույնը 20 միավոր**).

- անհատական աշխատանքի առաջին տեսակի՝ ռեֆերատի, ներկայացում էլեկտրոնային տեսքով,
  - ✓ռեֆերատում ներկայացվածնյութիհամապատաս-խանությունառաջադրված թեմայիհետ,
  - ✓ռեֆերատի ձևակերպմանորակ (գրագիտությանընդհանուրմակարդակ, շարադրմանոճ, լուսաբանումներիորակ, տեղեկատվականաղբյուրներիօգտագործման մշակույթ),
  - ✓համացանցիտեղեկատվականաղբյուրներիօգտ ագործում,
  - ✓ռեֆերատի համառոտ բանավոր ներկայացում, բանավոր խոսքի և թեմայի քննարկման մակարդակ:

</td>
</tr>
<tr>
<td>Գրականություն</td>
<td>

Պարտադիր.

1.История России с древнейших времен до конца XVIII века / Под ред. член-корр. РАН Б.Н. Флори. М. 2010.
2. Борисов Н.С. Возвышение Москвы. М. 2011.
3.Горский А.А. Москва и Орда. М. 2000.
4.Флоря Б.Н. Польско-литовская интервенция в России и русское общество. М. 2005
5.Курукин И.В. Эпоха «дворских бурь»: Очерки политической истории послепетровской России. 1725-1762 гг. М. 2003

</td>
</tr>
</table>

6.Милов Л.В. Великорусский пахарь и особенности российского исторического процесса. М. 2006
7.Седов П.В. Закат Московского царства: Царский двор конца XVII. М. 2006.
8.Стефанович П.С. Приход и приходское духовенство в России в XVI–XVII веках. М. 2002.
9.Янин В.Л. У истоков новгородской государственности. М. 2001
10. Мунчаев Ш.М., Устинов В.М. История России. М. 2009.
11.Орлов А.С. История России. М. 2015.
12.Вернадский Г. Монголы и Русь. М. 2011.
13.История России с древнейших времен до начала XXI в. / ред. А.Н. Сахаров.М. 2007

Լրացուցիչ

1. Анисимов Е.В. Государственные преобразования и самодержавие Петра Великого.
2. Зимин А.А. Реформы Ивана Грозного. Очерки социально-экономической и политической истории России середины XVI в.
3. Каменский А.Б. От Петра I до Павла I. Реформы в России XVIII века. Опытцелостногоанализа.
4. Карпов А.Ю. Владимир Святой.
5. Любавский М.К. Обзор истории русской колонизации.
6. Моряков В.И. Русское просветительство второй половины XVIII в.
7. Фроянов И. Я. Древняя Русь. Опыт исследования истории социальной и политической борьбы.
8. Гумилев Л.Н.,”Древняя Русь и Великая Степь”.
9. Каргалов В.В., Внешнеполитические факторы развития феодальной Руси. Феодальная Русь и кочевники”.
10. Ловмянский Х., “Русь и норманы”.
11. Пашуто В.Т., “Внешняя политика Древней Руси”.
12. Рыбаков Б.А., “Киевская Русь и другие княжества 12-13вв”.
13. Гумилев Л.Н.,”Древняя Русь и Великая Степь”.
14. Каргалов В.В., Внешнеполитические факторы развития феодальной Руси. Феодальная Русь и кочевники”.
15. Ломниц Дмитрий Донской.
16. Череннин Л.В., Образование Русского централизованного государства в 14-15вв.
17. Алексеев Ю.Г., Государь всея Руси.
18. Зимин А.А., Реформы Ивана Грозного.
19. Очерки русской культуры 13-15вв.